

Zientzia ilustrazio bidez komunikatzea

Jarduera zientifikoak beti izan ditu lagun irudiak. Marrazkilariek agerrarazi dute garunak irudikatutakoa, marrazkilariek jaso zuten argazkilariek baino lehen naturalistek aurkitutakoa, eta marrazkilariek irudikatu dituzte fisikak edo teknologiak neurtu eta deskribatutakoak.

Jarduera zientifikoaren lagun bakarrik ez, gure gisako zientzia-kazetari eta -dibulгатzaileentzat ere sekulako laguntza dira ilustrazioak, eta, batzuetan, ezinbesteko erreminta. Zenbaki honetan, ilustratzaileek zientziaren komunikazioan duten zereginaren alderdi zehatz bati heldu diogu: ikusi ezin dena irudikatzen duten artisten lantegietara hurbildu gara.

Protagonistetako batek ikusi ezin den unibertsoa marrazten du guretzat. Gorputza ematen die izarren barrualdeari, oso urruneko planetei, edo aldizkari honen azalekoa bezalako disko protoplanetarioei. Eguneroko erronka du teleskopio bidez jasotako datuek esaten dutenari leial jokatzeko, eta, aldi berean, ikusleak ulertzeko eta hari zirrara eragiteko falta diren osagaiak irudikatu eta moldatzea. Zientzia hitzen bidez komunikatzen dugunon oreka berari eutsi behar dio ilustratzaileak ere: datuak faltsutu gabe, publikoarentzat baliagarria den interpretazio errazago bat sortu behar du, irudi okerrak sortzeko arriskuaren muga gainditu gabe. Eta kasu zehatz honetan, gainera, irudimenarekin betez falta diren datuen hutsunea.

Zenbaki honetako bigarren artistak pertsonaia eta gertakari historikoak ilustratzen ditu, eta, harentzat, dokumentatu ezin direnak bezainbesteko erronka dira faltsutzeak. Izan ere, maiz, indar handiagoz iritsi zaizkigu faltsututako edo apaindutako istorio eta kondairak, egiazko gertakariak baino.

Baina kontaktzen dutena egia osoa ez izanagatik, biak bat datoz ilustrazioek komunikazioan duten garrantzi handiari dagokionez; baita beharrezkoak ez direnean ere kontaktu nahi dena ulertzeko, irudien beharra duen gizartean bizi garelako.

Eider Carton Virto

Elhuyar Zientzia eta Teknologia aldizkariaren zuzendaria

16

Plitvice

aintziren parkea

Urak beste inon ez bezalako esmeralda-kolorea hartzen du Plitviceko Parke Nazionalan, Kroaziako Lika eskualdean. Altuera desberdinetan dauden 16 aintzira, ur-jauzien bidez lotuta. Guztira, 92 ur-jauzi.

IKUSEZINA IKUSGAI

28

Gizakiak irudi-premia du, esparru guztietan gainera. Zientziaren dibulгатzioa ez da salbuespen bat. Hain zuzen ere, zenbait artista argazki-kamera iristen ez den tokira iristen espezializatu dira, eta ikusi ezin diren objektuak eta egoerak ikusgai bihurtzen dituzte. Ikusezinenaren ilustratzaileak dira.

20

ELKARRIZKETA

María Vallet

Biomaterialetan aditua

Farmaziako ikasleekin lanean hasi zenean sartu zen María Vallet kimikaria biomaterialen munduan. Erabilera askotarako materialak sortu ditu harrezkero, hezurak birsortzen laguntzen duten matrizeetatik hasi, eta minbiziaren kontrako botikak bideratzeko eta dosifikatzeko materialetaraino.

Badatoz elkarrizketa-agentek

Applek iazko urrian aurkeztutako iPhonearen 4S modeloaren berrikuntza nagusietako bat elkarrizketa-agentea izan zen. Eta Googlek ere iragarri du Android-en hurrengo bertsioak beste elkarrizketa-agentea bat izango duela. Horiei esker ahotsaren eta lengoia naturalaren bidez atzitu daitezke mugikorren aplikazioak eta aukerak.

24

3Dko avatarrak sendagileen laguntzaile

Medikuntzan erabiltzeko avatarrak egiteko teknologia sortu du Tecnaliako Media Unitateak. Teknologia horrek 3Dko avatar pertsonalizatuak egiteko aukera ematen du, erraz eta merke. Zehazki, bi arlotan dira erabilgarriak avatar horiek: kirurgia plastikoan eta alzheimerren diagnostikoan eta tratamenduan.

Galaxia espiralen errotazio misterioa

Unibertsoan guztia mugitzen ari dela esan genezake, gorputz oro beste zerbaiten inguruan biraka dabilela. Dantza kosmiko horretan, galaxia espiralen errotazioak ezusteko itzela eragin zuen XX. mendeko astrofisikan.

aurkibidea]

4 **FLASHA**
Errotiferoa eta haren etxea

6 **ALBISTEAK**

16 **MUNDU IKUSGARRIA**
Plitvice, aintziren parkea

20 **ELKARRIZKETA**
María Vallet

24 **3Dko avatarrak, sendagileen laguntzaile**

28 **IKUSEZINA IKUSGAI**

30 **Luis Calçada, artista baten begirada urrutiko munduetara**

38 **Manu Ortega: "Begian minik egiten ez duen zerbait marraztea da gakoa"**

40 **MUNDU DIGITALA**
Badatoz elkarrizketa-agentek

ANALISIA
42 **Antropozenoa: aro berri batean bizi al gara?** ENEKO IRIARTE.

44 **ISTORIOAK**
Big Bangaren alfabetoa

46 **LIBURUTEGIA**
Bi jenio aurrez aurre

47 **SATORRAK ILARGIAN**

49 **GAI LIBREAN**
Galaxia espiralen errotazio misterioa
MIGUEL QUEREJETA, JOHN BECKMAN
ETA JOAN FONT

54 **ASTRONOMIA**

56 **HURRENGO ZENBAKIAN**